

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum voluntas moueat seipsam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Nec obstat, quod ratio non aduertat se apprehendere; nam ad hoc opus est actu reflexo, qui non est necessarius ut intellectus voluntatem moueat. Imò in nobis naturaliter ex passione sequitur apprehensio intellectus, idque repente, & priusquam possimus perfecte attendere; quia non habemus vires nostras perfecte in nostra potestate, sicut in statu innocentiae.

Obijcitur Tertio, Motus voluntatis interdum perseverat iudicio rationis repugnante, & contrarium dictante; ut fit cum quis ex inopinato videt inimicum; tunc enim subito exoritur affectus viciscendi in voluntate, quae perdurat, etiam si intellectus dicet non esse viciscendum. Idem experimur in alijs tentationibus, ergo &c.

Respondeo, Mirum non esse motionem voluntatis perseverare contra dictamen intellectus; quia etiam perseverat imperfecta quadam apprehensio intellectus, quae continue apprehenditur obiectum ut conveniens; quae apprehensio facile potest consistere cum iudicio, quo iudicatur non esse honestum vel licitum.

ARTICVLVS III.

Utrum voluntas moueat seipsam?

31 **R**espondet D. Thomas, Voluntatem mouere seipsam, quatenus ex vi intentionis finis mouet se ad electionem mediorum: ut cum quis ex amore sanitatis eligit medicinam.

ARTICVLVS IV.

Utrum voluntas moueatur ab aliquo exteriori principio?

32 **R**espondetur tribus Conclusionibus. Prima est, Voluntas ad speciem sui actus mouetur ab aliquo exteriori principio, quod est ipsum obiectum. Patet ex art. 1.

Secunda est, Voluntas ad exercitium actus in electione mediorum, mouetur à seipsa. Patet ex art. 3.

Tertia, Voluntas in quouis primo motu suo, non mouet seipsam ad exercitium actus, sed mouetur ab aliquo exteriori principio; quod est Deus: ut patet art. 6. Quod seipsam hic non moueat, probat; quia ut seipsam moueat, debet mediante consilio; & ex affectu alicuius finis procedente mouere; atqui primū motum nō precedit consilium aut affectus prior, ex cuius vi sequatur: ergo non mouet seipsam ad primum motum. Vnde relinquatur moueri à causā extrinsecā, scilicet à Deo.

Quid hic intelligatur nomine primi motus.

Vbi Notandum, Primum motum voluntatis hic vocari, non eum solum qui primus est totius vitae: sed etiam qui in quouis negotio primus est, seu, qui non est ortus ex vi prioris voluntatis; ut patet ex corpore huius Articuli, vbi ponit exemplum in amore sanitatis. Talis est amor cuiusvis finis, ut cum quis appetit sanitatem, honores, voluptatem, & similia, propter seipsa, non referendo illa ad alia bona.

DV B I V M.

Utrum voluntas in primis actibus seipsam moueat ad exercitium; an vero tantum moueatur ab exteriori principio?

Quidam Thomista, inter quos Capreolus in 2. d. 24. ad octauum contra 5. Conclus. & d. 25. ad argumenta contra 1. & 2. Conclus. putant voluntatem neque physicè, neque moraliter se mouere ad primos actus; sed eos à Deo veluti infundi.

Alij concedunt voluntatem se physicè mouere, non tamen moraliter; ob rationem D. Thomae, quam diximus.

Respondeo, Voluntatem verè & propriè seipsam mouere in primis actibus, seu in amore & intentione cuiusvis finis, non solum physicè, sed etiam moraliter. Est communior sententia Doctorum. Vide Scotum in 2. d. 5. q. 2. & d. 25. q. vnica. & Marfil. in 2. q. 16. a. 4.

Quod physicè seipsam moueat, probatur; quia amor finis est actus vitalis: ergo effectiue procedit à voluntate, tamquam à principio intrinsecò; hoc enim est de ratione vitae, ut supra ostensum. Secundò, Quia est actus voluntarius & spontaneus: ergo à principio intrinsecò; hoc enim est de ratione spontanei. Tertio, Voluntas applicat alias potentias ad exercitium actus, hoc ipso quod vult illarum operationes: ergo & seipsam applicat ad amorem finis dum vult amare; ergo hoc ipso quod amat, applicat se ad amandum. Quarto, Quia intellectus & omnes sensus seipsos physicè mouent; in seipsis enim motus suos vitales producant. Cur non etiam voluntas seipsam moueat?

Quod verò etiam moraliter seipsam moueat, id est, non ut causa naturalis, sed ut libera, & domina sui actus (hoc enim voco hic moraliter mouere; motus enim humani habent esse morale à libertate) probatur Primo; Quia voluntas nulla necessitate amat aliquod bonum in hac vita; sed ita cuiusvis amori dominatur, ut dum illum elicit, in plena sua potestate habeat non elicere: ergo seipsam liberè mouet ad exercitium cuiusvis amoris. Secundò, Voluntas seipsam determinat ad exercitium amoris cuiuslibet finis; ut patet ex dictis supra, q. 6. a. 2. Atqui hoc est liberè seipsam mouere: ergo, &c. Tertio, Amor finis imputatur voluntati ad meritum, si sit bonus; & ad demeritum, si sit malus: ergo ipsa in his se moraliter mouet. Is enim moraliter mouet & agit, cui opus imputatur ad laudem vel vituperium. Denique amor finis saepe est prauus; ut cum quis amat illicitas voluptates, & indebitos honores: atqui talis amor non potest referri ad Deum, tamquam in causam, quae voluntatem ad illum moueat: ergo in solam voluntatem.

Ex his patet responsio ad rationem Thomistarum supra positam. Ut enim voluntas seipsam moueat, non est necesse ut precedat aliqua consultatio, vel intentio finis, ex cuius vi se moueat; sed sufficit ut precedat cognitio finis: tunc enim voluntas ex sua indifferenti potestate potest seipsam ad amorem illius mouere, siue bonus ille sit, siue malus.

Dices, Quid ergo sibi vult D. Thomas hifce duobus

33
Quidam Thomista negant.

Voluntas seipsam mouet physicè & moraliter ad actum intentionis.

34
Solutur ratio Thomistarum.